

Rapportage Discriminatie 2020

Gemeente Kampen

Inleiding

Vizier is begin 2020 ontstaan na een fusie van Artikel 1 Overijssel, Meldpunt Discriminatie en Pesten en Ieder1Gelijk. Vizier is werkzaam binnen 53 gemeenten in Oost-Nederland. Wij voeren taken uit die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen (Wga). Onze hoofdtak is het bieden van onafhankelijke ondersteuning aan burgers die discriminatieklachten bij ons melden. Dit doen wij door het bieden van informatie en advies, cliënten ondersteunen bij bemiddeling en bij het voeren van klachtenprocedures en het doen van aangifte. Daarnaast registreren wij de gemelde discriminatie-ervaringen en rapporteren daarover. Naast de voor gemeenten wettelijk vastgelegde taken van klachtbehandeling en registratie van discriminatieklachten richten wij ons nadrukkelijk ook op preventie door het geven van voorlichting, training en gastlessen. Ook doen wij onderzoek naar discriminatie en geven gevraagd en ongevraagd beleidsadvies.

Gemeentelijke Rapportage en landelijke en regionale monitor

Antidiscriminatie-voorzieningen (ADV's) zoals Vizier, het College voor de Rechten van de Mens en de Politie registreren klachten, meldingen, verzoeken om oordelen en aangiftes van discriminatie. Op cijfermatig gebied bieden deze registraties gezamenlijk inzicht in het soort incidenten dat zich voordoet, wie erdoor getroffen worden en op welke plekken dat gebeurt. Informatie die belangrijk is om effectief iets tegen discriminatie te doen.

Vizier maakt deze jaarlijkse, gemeentelijke rapportage voor onze opdrachtgevers, de 53 gemeenten in ons werkgebied in Overijssel, Gelderland Midden en Gelderland Zuid. Zoals de Wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen (Wga) beoogt krijgen gemeenten hiermee informatie over wat hun inwoners aan discriminatie ervaren alsook wat anderen melden over discriminatievoorvallen in hun gemeente. Deze gemeentelijke rapportage van Vizier bevat meer kwalitatieve dan kwantitatieve informatie, met het accent meer op vertellen dan op tellen.

Naast onze gemeentelijke rapportage worden er ook een landelijk rapport en een regionale Monitor gemaakt. Hierin meer informatie over landelijke trends en ontwikkelingen die natuurlijk ook vaak lokaal effect hebben. Opvallend in 2020 waren o.a. discriminatie van Nederlanders met een Chinese achtergrond als gevolg van de uitbraak van het Corona virus, de demonstraties en het racismedebat van de Black Lives Matter beweging en discriminatie door de belastingdienst in de Toeslagenaffaire.

In opdracht van de Politie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wordt het landelijke rapport over discriminatiecijfers geschreven. In dit rapport worden de cijfers van de politie en de ADV's samen gepresenteerd.

Daarnaast zijn in de analyse ook de gegevens betrokken van andere organisaties die discriminatiemeldingen registreren, zoals het College voor de Rechten van de Mens. Dit rapport, opgesteld door Expertisecentrum Art.1, verschijnt in juni 2021, tegelijkertijd met de regionale monitors.

ADV's en politie werken sinds 2013 samen om discriminatiecijfers in deze regionale rapporten op een uniforme en daardoor vergelijkbare manier te presenteren. Over 2020 levert de eenheid Oost Nederland voor de vierde keer zo'n gezamenlijk jaarrapport. Hiervoor werkt Vizier samen met Art.1 Noord Oost Gelderland, Meldpunt Discriminatie Deventer, de Politie en het Openbaar Ministerie.

Let op!

Er kunnen verschillen voorkomen tussen de cijfers uit de bijlage bij de Regiorapportage Oost Nederland en de cijfers die staan in deze gemeenterapportage. De cijfers van de Landelijke rapportage en de Regiorapportage Eenheid Oost zijn namelijk alleen gebaseerd op meldingen gedaan door *inwoners* van de gemeente. In deze Gemeentelijke rapportage nemen wij voor het complete beeld óók de cijfers op van meldingen van inwoners van buiten de gemeente over ervaren discriminatie in uw gemeente en van door Vizier zelf waargenomen incidenten of signalen.

Klachtbehandeling

Mensen die in Kampen discriminatie ervaren, kunnen dit melden bij Vizier (de regionale antidiscriminatievoorziening ADV) of bij de politie. Ook kunnen zij een verzoek tot oordeel indienen bij het College voor de Rechten van de Mens. Vizier, politie en College behandelen en registreren deze klachten, aangiftes en verzoeken.

De klachtbehandeling door Vizier vindt plaats volgens een landelijk vastgestelde richtlijn. Klachtbehandeling kan verschillende gradaties en (opvolgende) fasen betreffen: het bieden van een luisterend oor (uitlaatklep, serieus nemen van een gevoel), het geven van informatie over het verschil tussen ervaren discriminatie en uitsluiting en discriminatie in juridische zin, het adviseren over welke stappen iemand zelf kan zetten, het bieden van empowerment, het bemiddelen tussen melder en wederpartij, het ondersteunen bij een externe klachtprocedure, het vragen van een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens en het ondersteunen bij het doen van aangifte en de mogelijk daaruit voortkomende juridische procedure. De wens en het doel van de melder zijn daarbij in eerste instantie leidend.

Klachten en meldingen geven informatie over situaties die mensen als discriminerend ervaren. Ze bieden echter geen inzicht in hoe vaak dergelijke situaties in de samenleving voorkomen.

Uit onderzoek blijkt dat slechts één op de acht discriminatie-ervaringen ergens wordt gemeld. De gemelde discriminatie-ervaringen vormen dus het spreekwoordelijke topje van de ijsberg waaronder een veelvoud aan niet-gemelde ervaringen ligt verscholen. Klachtgegevens zijn in zekere zin een weergave van meldgedrag: stijgingen of dalingen in het aantal klachten zijn niet noodzakelijk een indicatie van het meer of minder voorkomen van discriminatie-ervaringen, maar kunnen mogelijk (ook) verklaard worden door veranderingen in meldgedrag. Zo kan een campagne die mensen aanspoort om discriminatie te melden, leiden tot een (tijdelijke) stijging van het aantal meldingen. Om inzicht te krijgen in de omvang van situaties die als discriminatie zijn ervaren, is aanvullend onderzoek nodig, zoals enquêtes naar discriminatie-ervaringen.

Bij klachtgegevens speelt ook dat discriminatie-ervaringen subjectief van aard zijn: waar de ene persoon een situatie als discriminerend ervaart, kan een ander een vergelijkbare situatie anders interpreteren. De subjectieve ervaring kan ook afwijken van de objectieve of juridische werkelijkheid; iemand kan discriminatie ervaren en melden, terwijl dat in juridische zin geen discriminatie is. Andersom kan discriminatie plaatsvinden, terwijl betrokkenen dat niet als zodanig ervaren. Dergelijke situaties worden nergens gemeld en blijven daardoor buiten beeld.

Onderzoek

In opdracht van Vizier heeft een student Sociaal-Juridische Dienstverlening onderzoek gedaan naar discriminatie in WhatsApp-buurtpreventiegroepen. Dit onderzoek heeft geleid tot beleidsadvies aan gemeenten. Veel gemeenten faciliteren deze groepen maar hebben geen zicht of controle op wat er in deze groepen gebeurt. Etnisch profileren is een vorm van discriminatie en vormt een reëel risico. Het verdient aanbeveling dat gemeenten maatregelen nemen om discriminatie binnen WhatsApp-buurtpreventiegroepen te voorkomen en te bestrijden.

Discriminatiemeldingen in Kampen, 2020

Klacht van inwoner over voorval in de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Klacht van inwoner over voorval buiten de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Klacht van inwoner van andere gemeente over voorval in de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Eigen waarneming /screening over voorval in de gemeente	Totaal
12	(2)	5	(3)	2	(1)	4	23

Vizier monitort de arbeidsmarkt middels een doorlopend onderzoek naar vacature-websites. Vacatures waar onterecht discriminatoire functie-eisen worden gesteld worden geregistreerd, en middels een speciaal daartoe ontwikkelde brief worden de desbetreffende organisaties aangeschreven, waarbij beïnvloeding van het wervingsbeleid het doel is. In Kampen werden in 2020 in totaal **4** bedrijven en organisaties op deze manier aangeschreven.

Inwoners van Kampen, naar Grond en Terrein, 2020

	Geslacht	Godsdienst	Handicap/chronische ziekte	Leeftijd	Niet-wettelijke gronden	Onbekend	Ras	Seksuele gerichtheid	Totaal
Terrein									
Arbeidsmarkt	1	1		1			2		5
Buurt/Wijk							1		1
Collectieve voorzieningen			2					1	3
Commerciële dienstverlening	1								1
Huisvesting					1				1
Media/Reclame							3		3
Openbare ruimte/publiek domein							1		1
Politie/OM/Vreemdelingenpolitie						1			1
Sport/recreatie							1		1
Totaal	2	1	2	1	1	1	8	1	17

Covid-19

Discriminatie wordt vaak daar ervaren waar mensen elkaar ontmoeten. Tijdens het werk, het uitgaan, het winkelen, het sporten, in de woonomgeving. Al die activiteiten hadden in meer of mindere mate in 2020 te lijden onder de maatregelen in verband met Covid-19.

Toch had Corona ook op andere manieren invloed op de meldingscijfers. In Februari zond Radio 10 een voor mensen met een Aziatische achtergrond kwetsend lied uit over Chinezen. Op vele websites voor Aziatische expats en Nederlanders met een Aziatische herkomst werd opgeroepen om massaal je stem te laten horen, wat in Kampen leidde tot **3** extra meldingen van vijandige bejegening op grond van ras op het terrein media/reclame.

Los van de klachten over het voornoemde coronalied valt op, dat er in het afgelopen jaar meer “corona-gerelateerde” klachten zijn gemeld. In deze meldingen was sprake van een vijandige bejegening van inwoners op grond van hun Aziatische achtergrond. Ook klachten over het handhavingsbeleid op de 1,5 meter-maatregel leidde in ons werkgebied tot discriminatiemeldingen. En de op 1 december ingevoerde mondkapjesplicht leidde tot verwarring, omdat de rijksoverheid tegelijkertijd bepaalde groepen chronisch zieken uitsloot van die plicht maar daar vervolgens nauwelijks over communiceerde. Met als gevolg dat mensen de toegang tot zorg of winkels geweigerd werden hoewel ze wel aan de uitzonderingsvoorwaarden voldeden.

In 2020 registreerde Vizier **2** meldingen van inwoners van Kampen over die andere, Corona-gerelateerde voorvallen. Daarnaast werd 1 melding geregistreerd over een dergelijk voorval door een inwoner van buiten de gemeente.

Casuïstiek

Een melder met een licht getinte huid krijgt bezoek van familie die in Duitsland woont. Het is een mooie dag en ze willen naar het strand. Omdat de melder nooit in een auto rijdt weet hij de weg naar de snelweg niet aan te wijzen. Ze stoppen ergens in de woonwijk en zetten de alarmlichten aan. Na even zoeken op de telefoon wordt een adres gevonden. Dit wordt op de autonavigatie ingevoerd. De bestuurder ziet als hij wil weggrijden dat iemand een foto van de achterkant van de auto maakt. Hij besteedt daar verder geen aandacht aan en vergeet dit totdat de melder de volgende dag door zijn buurman wordt gevraagd wat er aan de hand is omdat die via via een foto van hen op de buurtpreventieapp zag met de tekst: *“deze auto met 2 getinte mannen erin zijn gesignaleerd. Ze lijken geïnteresseerd te zijn in huizen waar niemand thuis lijkt te zijn. De politie is al op de hoogte”*. Melder voelt zich weggezet als potentiële crimineel en ook zijn bezoeker voelt zich hierdoor gediscrimineerd. Tijdens het intake-gesprek met melder dat wij hebben kan de melder wel begrijpen dat men in de buurt alert is want er wordt de laatste tijd wel vaker ingebroken. Maar dat zij zo op de buurtapp worden neergezet, zonder even op het raampje te tikken en hen te vragen wat er aan de hand is vindt hij alle grenzen te buiten gaan. Het lijkt de melder zinvol om met de buurtpreventiegroep in gesprek te gaan zodat zij ook kunnen horen en zien wat voor een emotionele invloed deze tekst en de foto heeft op een ‘onschuldige’ inwoner van Kampen. Na overleg met de politie is contact is gezocht met de wijkverbinders van de gemeente. Telefonisch is de zaak doorgepraat en de kwestie overgedragen. Zij dragen zorg voor het contact met de buurtpreventiegroep. 14 dagen later gecheckt bij de melder of e.e.a. nu goed is afgerond. Hij heeft nog niets gehoord. Navraag leert dat het mede door ziekte bij de wijkverbinders is blijven liggen. Opnieuw erachteraan gebeld. Nu wordt de zaak goed opgepakt en is melder tevreden over de voortzetting en afhandeling.

Een melder heeft een langdurige relatie met een man die in India woont en verblijft. Zelf werkt en woont hij 8 á 9 maanden per jaar in dat land de andere 3 maanden heeft hij zijn woonadres in Kampen. Hij zou zijn buitenlandse partner die in India een goede baan heeft graag in Nederland willen ontmoeten. Andere jaren leverde dat geen problemen op. Mede door de coronamaatregelen was dat de afgelopen tijd niet mogelijk. Als hij met een Nederlandse vrouw was getrouwd dan had zijn vrouw (met in achtname van de coronamaatregelen) gewoon bij hem kunnen zijn. Melder vindt dan ook dat er sprake is van discriminatie op grond van afkomst. Onderzoek leert dat er door de minister voor mensen met een “langeafstandsrelatie” een speciale maatregel is gemaakt om onder bepaalde voorwaarden (gedurende de coronatijd) elkaar wel te kunnen treffen. Het aanvragen van een visum voor 'de partner' behoort daar ook bij. Melder gaat hier mee aan de slag. Het blijkt niet mogelijk via de ambassade in Den Haag. Het moet in Delhi elektronisch via de ambassade worden aangevraagd. In de praktijk blijkt dat niet te werken. Terwijl de melder van anderen hoort dat het voor mensen in vergelijkbare situaties uit landen zoals b.v. Amerika en Mexico wel mogelijk is. Met melder besproken dat er blijkbaar wel verschillend door landen wordt gewerkt maar dat dit niet onder de discriminatiewetgeving valt. Zijn partner mag immers wel komen, maar het is praktisch lastig of niet uitvoerbaar. Het lijkt dan ook eerder op een organisatie- of uitvoeringsprobleem. Dat hoort thuis bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken of de ambassade. Deze hebben ongetwijfeld ook een eigen klachtentraject. Daar zou hij zijn beklag moeten doen. Mocht dat niet tot een oplossing leiden dan kan hij het mogelijk via bij de nationale ombudsman proberen. Maar omdat het gaat om afspraken tussen twee landen zou het ook goed kunnen dat er nog hele andere aanpak mogelijk is. Dat zal men bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan hem kunnen vertellen. Deze melding valt niet onder de gelijke behandelingswetgeving, maar dit neemt het gevoel gediscrimineerd te worden bij melder niet weg. Toch is hij tevreden met onze inzet, en de manier waarop Vizier onderzoek heeft gedaan en hem informatie heeft verstrekt.

Preventieve werkzaamheden

Naast het behandelen van discriminatieklachten zijn in Kampen in 2020 ook preventieve activiteiten uitgevoerd:

Activiteit	Beoogde resultaten	Gerealiseerd	Voortgang	Follow up
Gastles Vooroordelen Sg Pieter Zandt	Tijdens de gastles staat het onderwerp vooroordelen centraal. Dit gebeurt aan de hand van een PowerPoint presentatie waarin enkele opdrachten verwerkt zijn. Hierin komen de volgende thema's aan de orde: <ul style="list-style-type: none"> • Vooroordelen • Hoe kunnen vooroordelen tot discriminatie leiden • Artikel 1 • Feit of mening • Het ontdekken van eigen vooroordelen • Het voorkomen van vooroordelen 	In 2020 is aan 4 groepen met in totaal 100 leerlingen een gastles gegeven.		Onbekend.